

KÚRIA

Bfv.I.1545/2015/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2016. év január hó 5. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A rablás büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben **a III. rendű** terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Siklói Járásbíróság 2.B.28/2012/74. számú ítéletét és a Pécsi Törvényszék 3.Bf.59/2014/27. számú ítéletét **a III. rendű** terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Siklói Járásbíróság a 2013. október 17-én meghozott 2.B.28/2012/74. számú ítéletével **a III. rendű** terheltet bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett rablás büntettének kísérletében [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés c) pont], ezért kettő év hat hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, továbbá kettő év közügyektől eltiltásra ítélte, megállapította, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap. A bíróság rendelkezett a járulékos kérdésekről is.

A másodfokon eljáró Pécsi Törvényszék a 2014. október 28-án jogerőre emelkedett 3.Bf.59/2014/27. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét **a III. rendű** terhelt tekintetében akként változtatta meg, hogy cselekményeit 2 rendbeli, bűnsegédként

elkövetett rablás büntettének, melyből egy eset kísérlet [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) és c) pont] minősítette, a szabadságvesztést öt év fegyházra súlyosította, és halmazati büntetésként tekintette kiszabottnak.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen **a** III. rendű terhelt védője a Be. 416. § (1) bekezdésének a) és b) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt nyújtott be.

Álláspontja szerint a nyomozás során nem érvényesültek a terhelteknek a védelemhez fűződő alkotmányos jogai, ugyanis a felülvizsgálati indítványban részletezett nyomozati cselekményeknél - így a terheltek gyanúsított kihallgatásakor, valamint terhelt-társakkal történt szembesítések során - védő nem vett részt, egyes jegyzőkönyvekben annyi került rögzítésre, hogy a kirendelt védő értesítés ellenére egyéb elfoglaltsága miatt nem tudott megjelenni, de a nyomozati iratokból a védő értesítésének ténye sem állapítható meg. **A** III. rendű terheltnek a 2011. augusztus 17-én foganatosított gyanúsított kihallgatásáról a védőt késedelmesen értesítették, aki így csak a nyomozati cselekmény utolsó szakaszában volt jelen. Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe bizonyítékként **T1** és **T2** tanúk vallomásait, az ítéletben ezeket a bizonyítékok körében meg sem említette, míg a másodfokú bíróság több tanú kihallgatására vonatkozó indítványt indokolás nélkül, illetve nem kellően részletezett indokolással elutasított.

Az indítvány előterjesztője szerint a Pécsi Törvényszék tévesen minősítette a **a** III. rendű terhelt által elkövetett bűncselekményt 2 rendbeli rablás büntettének, mert a terheltek célja csak **S1** övtáskájának és az abban lévő készpénznek a megszerzése volt, ám az elkövetés során az I. rendű terhelt ezen túlterjeszkedett, amikor pillanatnyi elhatározásból rátámadt **S2-re** is. A védő álláspontja szerint ezért a túllépésért a bűnsegéd nem felel. További anyagi jogszabálysértésként hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság az elkövetés során használt kalapácsnyelet emberi élet kioltására alkalmas eszköznek tekintette, és így a terheltek által elkövetett bűncselekményt felfegyverkezve elkövetettként is minősítette.

Mindezekre tekintettel elsődlegesen a Pécsi Törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezését és új eljárásra utasítását, másodlagosan a másodfokú ítélet megváltoztatását, a minősítést és a büntetés kiszabását illetően az elsőfokú bíróság rendelkezéseinek alkalmazását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség BF.1536/2015. számú írásbeli nyilatkozata szerint a felülvizsgálati indítvány a tényállást támadó részében a törvényben kizárt, egyebekben nem alapos. Ezért arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt - mivel azt nem az ügyész nyújtotta be a terhelt terhére - a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsülésen bírálta el.

A felülvizsgálati indítvány előterjesztője a rendkívüli jogorvoslat igénybevételét anyagi jogszabálysértésekre alapította, de beadványában ezen túlmenően az eljárásjogi szabályok megsértését is kifogásolta.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja értelmében felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdés b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

A felülvizsgálatot megalapozó okok körén kívül esik a nyomozati szakaszban megvalósult esetleges eljárási szabálysértés, így a Kúria az indítványnak a kirendelt védő értesítésének késedelmességével kapcsolatos kifogásaival érdemben nem foglalkozhatott.

A Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja alapján az indokolási kötelezettség megsértése akkor eredményez felülvizsgálatot is megalapozó eljárási szabálysértést, ha a megtámadott határozat indokolása valamely tény vagy jogkérdés kapcsán olyan mértékben hiányos, hogy abból nem állapítható meg, mire alapozta a bíróság a döntését, ugyanígy a III. b) pont értelmében a határozat indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

Az indokolási kötelezettség felülvizsgálati eljárásra okot adó megsértése nem állapítható meg, ha az ügydöntő határozatokból kitűnik az eljáró bíróságoknak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége, továbbá az, hogy az érdemi döntésben kifejeződő jogi álláspontját - a bűnösséggel, a minősítéssel, a szankciókkal kapcsolatban - mire alapozta. Mindezen túl a felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértések között a bizonyítási indítvány elutasításával összefüggő indokolás hiánya nem szerepel.

A Kúria a Be. 423. § (4) bekezdésében írtakra figyelemmel a határozatokat a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján, valamint az (5) bekezdésre figyelemmel a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - esetleges más eljárási szabálysértésekre tekintettel is felülvizsgálta, ilyet azonban nem észlelt.

A Be. 423. § (1) bekezdésében rögzített törvényi előírásból következően a felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötöttség érvényesül; a jogerős határozatban megállapított tényállás a

felülvizsgálati indítványban nem támadható.

E szabályból következően a felülvizsgálati indítvány azon része, mely az I. rendű terhelt vallomásainak hiteltérdemlőségét, valamint azt a tényt vitatta, hogy **a** III. rendű terhelt az erőszak megkezdését megelőzően tisztában volt-e azzal, hogy társai ingóságok (övtáska pénzzel, táska) megszerzése érdekében mindkét sértettel szemben alkalmaznak erőszakot, fenyegetést, továbbá, hogy a sértettek között fennállt-e élettársi kapcsolat, a törvényben kizárt.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerint a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetve a büntetés végrehajtását a törvényben írt kizáró ok ellenére függesztették fel.

Az irányadó tényállás lényege szerint: **S1** sértett és **S2** sértett között 2010. február 3. napján nem állt fenn élettársi kapcsolat.

Bár a **M1** által adott megbízás valóban egy személy, **S1** pénzének erőszakos megszerzésére irányult, azonban az I. rendű és a II. rendű terheltek ténylegesen két személyt támadtak meg. A cselekmény tényleges megkezdése előtt már mind a négy terhelt tisztában volt azzal, hogy a pénz megszerzése érdekében végeredményben két személlyel szemben kell majd erőszakot alkalmazni, hiszen valamennyien látták, hogy **S2** szüleinek házából ketten jöttek ki, ketten szálltak be az autóba, ketten indultak el a bűncselekménynek - a terheltek által - tervezett helyszíne felé.

Az I. és a II. rendű terhelt azért támadta meg a két sértettet, hogy a pénzt bármelyiküktől megszerezzék, ám **S1** sértettől a tervezett nagy összegű készpénz megszerzése nem járt eredménnyel, míg **S2** sértettől eltulajdonított dolgok, azok jellegére tekintettel, túlnyomórészt e sértett személyes használatára szolgáló tárgyak voltak.

E tényállás alapján a járásbíróság és a törvényszék helytállóan minősítette a terheltek által elkövetett bűncselekményt rablás büntettének, ugyanis a Btk. 365. § (1) bekezdésében, illetve az 1978. évi IV. törvény 321. § (1) bekezdésében írt törvényi tényállási elemek - tehát az idegen dolog jogtalan eltulajdonítása céljából alkalmazott erőszak - megvalósultak, az I. és a II. rendű terheltek a bűncselekményt társtettesként követték el.

A rablás rendbeliségét illetően a másodfokon eljáró törvényszék helytállóan fejtette ki, hogy a rablás büntettének rendbeliségét az határozza meg, hogy az elkövetők hány természetes személlyel

szemben valósították meg a bűncselekmény valamennyi tényállási elemét. Így a két személlyel szemben megvalósult erőszak esetén jelentősége van annak, hogy a sértettek élettársak voltak-e a bűncselekmény elszenvedésekor, azaz közöttük gazdasági közösség állt-e fenn. A közös tulajdonban levő dolog - eltulajdonítás végett erőszak vagy az élet, illetőleg a testi épség elleni közvetlen fenyegetés alkalmazásával való - elvétele ugyanis egy rendbeli rablást valósít meg, függetlenül attól, hogy hány résztulajdonosa van. A két személlyel szemben megvalósított erőszak tehát attól függően minősül egy-, vagy kétrendbeli bűncselekménynek, hogy hány vagyoni érdek sérült. A rablás annyi rendbeli bűncselekmény, ahány személlyel szemben az elkövető erőszakot vagy az élet, illetőleg a testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetést alkalmaz annak érdekében, hogy a sértett tulajdonában vagy birtokában levő dolgot jogtalan eltulajdonítás végett elvegye (BH.2001.458.).

Az irányadó tényállás szerint a **S2** sértettől eltulajdonított dolgok az ő személyes használatára szolgáló tárgyak voltak, így azok nagyobb részt nem is lehettek a vagyonszféra részei. A táskának és az abban lévő ingóságoknak, készpénznek **S2**, míg a nagy összegű, megszerezni kívánt pénznek **S1** volt a kizárólagos tulajdonosa.

Tekintettel arra, hogy a terheltek **S2** sértett sérelmére a rablás büntettének valamennyi törvényi tényállási elemét - az erőszakot és elvételt is - megvalósították, az ő vonatkozásában a bűncselekmény befejezett, míg **S1** esetében, az elvétel sikertelensége miatt, annak kísérlete valósult meg. Következésképpen a törvényszék helytállóan minősítette a két sértett sérelmére elkövetett erőszakos vagyon elleni bűncselekményeket - egy esetben befejezett, egy esetben kísérleti szakaszban rekedt - 2 rendbeli rablás büntettének.

A törvényszék helytállóan fejtette ki azt is, hogy a következetes bírói gyakorlat szerint a 73 cm hosszú keményfa kalapácsnyél alkalmas emberi élet kioltására, így összhangban a 26/2007. BK véleményben és a BH.1995. 385. számú eseti döntésben írtakkal a terheltek cselekménye a Btk. 459. § 6. pontjára tekintettel a felfegyverkezve elkövetés miatt is súlyosabban minősül.

A jogerős ítéleti tényállás szerint mind a négy terhelt tudatában volt annak, hogy az idegen anyagi javak jogtalan eltulajdonítása kizárólag erőszakos, vagy azzal fenyegető magatartással valósítható meg, mely a helyszínre érkező mindkét személyt érinteni fogja. Ebből következően a III. rendű terhelt alappal nem hivatkozhat arra, hogy az erőszakos magatartást kifejtő társai olyan többletcselekményeket valósítottak meg, amelyekről neki, mint segítőnek nem volt tudomása. A bűnsegéd szándékerősítő magatartása - a tettesi magatartás változásával adott esetben összhangban - is módosulhat az elkövetés során az eredeti tervekhez képest.

Ha a bűnrészes a tettesi cselekményhez való kapcsolódását

megelőzően a tettes számára nem teszi egyértelművé, hogy szándéktartalma meddig terjed, a folyamatos jelenlétéből fakadó bátorító magatartása folytán olyan cselekményért is büntetőjogi felelősséggel tartozhat, amelyre a szándéka eredetileg nem vonatkozott (BH.2014. 103.).

Ebből következően a törvényszék a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül, helyesen minősítette a III. rendű terhelt cselekményét bűnsegédként elkövetettként.

A terheltek cselekményét a halmazatban elkövetett rablást illetően a felfegyverkezve történt elkövetés mellett - mint ahogy ezt az ügyben eljáró bíróságok helytállóan megállapították - a csoportos [a felülvizsgálati indítványt benyújtó terheltet illetően a Btk. 459. § (1) bekezdés 3. pont] elkövetés is minősíti. A rablás bűnsegéde is csoportosan elkövetettként valósítja meg a bűncselekményt, ha a büntett két másik elkövetőjét - a bűncselekményre vonatkozó elhatározásuk ismeretében - a helyszínre szállítja, majd ott várakozik, amíg (egyik) társa a bűncselekményt végrehajtja, ezt követően pedig elszállítja őket (BH.1997. 320.).

Mindezen túl a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában megkívánt kettős feltétel - a törvénysértő minősítés miatt törvénysértő büntetés kiszabása - sem valósult meg.

A III. rendű terhelttel szemben a jogerős ítéletben kiszabott öt évi szabadságvesztés ugyanis nem haladja meg - a felülvizsgálati indítvány előterjesztője által egyébként törvényesnek tekintett - az egy rendbeli csoportosan elkövetett rablás büntette miatt kiszabható büntetési tételkeretnek (tíz évnek) a felső határát.

A felülvizsgálat keretében a jogerős határozatban megállapított büntetés önmagában nem sérelmezhető. A büntetés érdemi felülvizsgálatára csak akkor kerülhet sor, ha a cselekmény törvénysértő minősítése vagy más anyagi jogi szabály sérelme miatt szabtak ki törvénysértő büntetést vagy alkalmaztak törvénysértő intézkedést (BH.2012. 239.).

A Kúria mindezekre figyelemmel **a** III. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot a Be. 426. § alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. A felülvizsgálati indítvány ismételt benyújtásával kapcsolatos tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria - a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel - az

*indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is
mellőzheti.*

Budapest, 2016. január 5.

*Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Vaskuti András s.k.
előadó bíró, Dr. Soós László s.k. bíró*

*A kiadmány hitelével:
TóthLné
bírószági tisztviselő*